BIELA KNIHA O MIKROOSVEDČENIACH NA SLOVENSKU 2026

1.4 Mikroosvedčenia na Slovensku: od pravidiel k funkčnému ekosystému

Autor: Astra

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť. Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

1 Otázka a odpoveď

Čo chýba Slovensku, aby sa mikroosvedčenia stali akcelerátorom vzdelávania pre budúcnosť?

Slovensku chýba funkčné prepojenie jednotlivých prvkov ekosystému mikroosvedčení do jedného celku. Skúsenosti z projektu Block.Ed ukázali, že poskytovatelia síce rýchlo zvládnu teóriu tvorby mikroosvedčení, no chýba im praktické know-how, nástroje a istota pri samostatnej implementácii v praxi. Zároveň pretrváva nedostatočné povedomie a uznávanie mikroosvedčení zo strany zamestnávateľov a nedoriešená interoperabilita systémov. Potrebujeme teda predovšetkým prechod od nastavených pravidiel k ich praktickému, prepojenému fungovaniu, ktoré bude smerovať ku funkčnému ekosystému postavenému na dôvere, overiteľnosti a prenositeľnosti.

2 Kde sa nachádzame: čo už máme a čo ešte potrebujeme, aby sa mikroosvedčenia začali reálne využívať?

Slovensko v téme mikroosvedčení nezačína od nuly. V roku 2024 vznikol legislatívny a inštitucionálny rámec, ktorý mikroosvedčenia zavádza do systému vzdelávania dospelých, stanovuje podmienky ich poskytovania a zabezpečovania kvality a zároveň vytvára priestor na ich využívanie samostatne aj v kombinácii s ďalším vzdelávaním. To je významný posun. Samotná existencia pravidiel, poskytovateľov a mikroosvedčení však ešte nezaručuje ich reálne využívanie. Aby mikroosvedčenie malo hodnotu pre človeka, ktorý ho získal, musí mu rozumieť aj ten, komu ho predkladá; musí byť možné overiť, čo jeho držiteľ skutočne vie a dokáže; a malo by byť využiteľné pri ďalšom vzdelávaní alebo na trhu práce. Slovensko preto stojí pred ďalšou fázou: prepojiť už existujúce a postupne vznikajúce prvky tak, aby začali fungovať ako jeden celok. Európa vytvorila spoločné východisko

Vývoj na Slovensku je súčasťou širšej európskej zmeny. Odporúčanie Rady EÚ z roku 2022 vytvorilo spoločný európsky prístup k mikroosvedčeniam pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť. Mikroosvedčenia v ňom nie sú chápané iba ako doklad o absolvovaní krátkeho vzdelávania: majú byť kvalitné, transparentné, prenositeľné a podľa potreby kombinovateľné a stohovateľné, aby podporovali flexibilné vzdelávacie a kariérne cesty. Tento európsky rámec zároveň zdôrazňuje význam spoločných štandardov, bez ktorých mikroosvedčenia nemôžu naplno podporovať uznávanie a prenositeľnosť medzi inštitúciami, sektormi a krajinami.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

2.1 Slovensko nastavilo základné pravidlá

Zásadný posun priniesol zákon č. 292/2024 Z. z. o vzdelávaní dospelých a jeho postupná implementácia od roku 2025. Mikroosvedčenie sa stalo legislatívne ukotveným dokladom o vzdelávacích výstupoch získaných absolvovaním krátkeho vzdelávacieho programu v rozsahu najmenej 25 vyučovacích hodín. Slovenská úprava zároveň umožňuje mikroosvedčenia využívať samostatne alebo v kombinácii s inými osvedčeniami a za stanovených podmienok ich uznať ako súčasť formálneho vzdelávania. Pravidlá určujú aj kto môže krátke vzdelávacie programy (KVP) vedúce k mikroosvedčeniu poskytovať. Sú to akreditované vysoké školy, stredné odborné školy a ďalšie certifikované vzdelávacie inštitúcie, ktoré získajú súhlas vysokej školy, strednej školy alebo tzv. národného garanta. Súčasťou systému sú požiadavky na kvalitu, registre poskytovateľov a absolventov a povinné údaje, ktoré musí mikroosvedčenie obsahovať – vrátane profilu absolventa, rozsahu a úrovne KVP podľa národného rámca SKKR, resp. Európskeho kvalifikačného rámca (EKR).

2.2 Od pravidiel sa postupne presúvame k používaniu

Centrálna elektronická platforma pre systém vzdelávania dospelých na Slovensku (ISVD), ktorý prevádzkuje Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže plní úlohu centrálneho informačného priestoru pre vzdelávacie inštitúcie, občanov a ďalších aktérov celoživotného vzdelávania a zahŕňa aj register certifikovaných inštitúcií poskytujúcich programy vedúce k mikroosvedčeniu. Individuálne vzdelávacie účty (IVU), spustené v apríli 2026, zároveň vytvárajú nový mechanizmus podpory dostupnosti vzdelávania dospelých.

Máme teda legislatívu, pravidlá kvality, poskytovateľov, vznikajúcu ponuku a elektronickú infraštruktúru. Zároveň máme dôvod, prečo mikroosvedčenia potrebujeme: sme na križovatke digitálnej a zelenej transformácie, vstupujeme do éry Priemyslu 5.0, požiadavky na nové kompetencie a zručnosti sa rýchlo menia, potrebujeme ďalšie vzdelávanie a rekvalifikácie.

2.3 Čo ešte potrebujeme, aby sa mikroosvedčenia začali reálne používať?

Odpoveď sa na prvý pohľad môže zdať jednoduchá: viac krátkych vzdelávacích programov, viac poskytovateľov a viac vydaných mikroosvedčení. Samotné počty hovoria veľmi málo o ich reálnej hodnote. Mikroosvedčenia môžu plniť svoj účel iba vtedy, keď sú jednotlivé prvky systému navzájom prepojené a spolupracujú:

- potreby trhu práce sa premietajú do vzdelávacej ponuky;
- poskytovatelia vedia vytvoriť kvalitné KVP s jasnými vzdelávacími výstupmi a spôsobmi ich overenia;
- učiaci sa/záujemca musí vhodný KVP nájsť a vedieť posúdiť jeho hodnotu a relevantnosť;
- získané mikroosvedčenie musí byť možné jednoducho uchovávať, zdieľať a overiť
- zamestnávatelia či vzdelávacie inštitúcie mu musia rozumieť a, uznať a využiť.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

3 Čo tvorí ekosystém mikroosvedčení?

Základné prvky takéhoto systému môžeme zhrnúť do šiestich vzájomne prepojených oblastí, ktoré podmieňujú jeho funkčnosť

Prvok ekosystému	**Čo musí vedieť zabezpečiť**
Potreby a dopyt po kompetenciách	Zamestnávatelia, jednotlivci a ďalší aktéri dokážu identifikovať, aké zručnosti a kompetencie sú potrebné dnes a aké budú potrebné v budúcnosti.
Poskytovatelia a vzdelávacia ponuka	Potreby sa premietajú do relevantných, dostupných, a flexibilných KVP.
Kvalita a štandardy	Je zrozumiteľné, čo sa učiaci sa naučil, na akej úrovni, ako boli jeho/jej vzdelávacie výstupy overené a kto za kvalitu zodpovedá.
Infraštruktúra a technológie	Vzdelávací program je možné nájsť, absolvovať a mikroosvedčenie je možné vydať, uchovať, overiť a zdieľať
Uznávanie a využitie	Zamestnávatelia a vzdelávacie inštitúcie mikroosvedčeniu rozumejú a dokážu ho využiť pri práci, nábore, rozvoji zamestnancov alebo ďalšom vzdelávaní.
Prenositeľnosť a kombinovateľnosť	Mikroosvedčenie možno použiť aj mimo prostredia, v ktorom vzniklo, a podľa potreby kombinovať s ďalšími vzdelávacími výstupmi.
Podporný rámec: legislatíva, financovanie a riadenie	Vytvára stabilné a zrozumiteľné podmienky pre fungovanie a ďalší rozvoj celého ekosystému

Ekosystém mikroosvedčení funguje iba vtedy, keď je pre všetkých jeho používateľov plne prístupný a zrozumiteľný. Tieto cesty neprebiehajú oddelene. Naopak, ich priesečníky sú podstatou fungujúceho ekosystému. Zamestnávateľ môže pomenovať potrebu novej kompetencie alebo zručnosti, poskytovateľ ju premietne do KVP, učiaci sa absolvuje KVP, naplní učebné ciele, nadobudne definované zručnosti a kompetencie, tie sa overia na základe stanovených hodnotiacich kritérií a poskytovateľ vydá mikroosvedčenie. Zamestnávateľ následne dokáže mikroosvedčenie overiť, uznať a využiť. Nové potreby trhu práce potom spätne ovplyvňujú ďalšiu vzdelávaciu ponuku.

Až takéto prepojenie vytvára funkčný ekosystém mikroosvedčení.

Ak sa tento reťazec na niektorom mieste preruší, hodnota mikroosvedčenia sa výrazne znižuje – bez ohľadu na to, ako kvalitne vyzerá samotný certifikát.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

Slovensko už v niektorých z týchto oblastí urobilo výrazný pokrok; iné sa ešte len rozvíjajú.

3.1 Čo sme zistili a čo sme sa naučili: skúsenosti získané v projekte Block.Ed

Skúsenosti z projektu Block.Ed potvrdili, že pri zavádzaní mikroosvedčení nestačí zvládnuť jednotlivé časti procesu oddelene. Kvalitné mikroosvedčenie vzniká až prepojením zrozumiteľne definovaných požiadaviek, vzdelávacieho dizajnu, jasne formulovaných vzdelávacích výstupov, ich dôveryhodného hodnotenia, technického prostredia a následného vydania overiteľného mikroosvedčenia.

Pilotné overovanie ukázalo, že poskytovatelia vzdelávania dokážu princípy mikroosvedčení pomerne rýchlo pochopiť. U 61 účastníkov pilotovania v štyroch krajinách vzrástlo priemerné skóre vedomostí zo 7,36 na 9,92. Zároveň však miera istoty bola pri samostatnom využití získaných poznatkov v praxi nižšia než teoretické porozumenie obsahu kurzu tvorby a implementácie mikroosvedčení. Účastníci tiež požadovali viac praktických príkladov, modelových situácií a konkrétnych nástrojov.

Z praktického overovania vyplynuli tri kľúčové poznatky:

1. **Od pravidiel k praxi je ešte minimálne jeden krok.** Poskytovatelia potrebujú popri legislatíve a metodických pravidlách praktické know-how, nástroje, príklady a možnosť celý proces otestovať.
2. **Najprv pedagogika, potom technológia**. Mikroosvedčenie nie je cieľom samo osebe. Vzdelávacie výstupy, hodnotenie, vzdelávacie prostredie, vydanie a overenie musia byť navrhnuté ako jeden funkčný proces.
3. **Testovať treba celú cestu používateľa**. Nestačí overiť obsah kurzu alebo funkčnosť LMS. Testovať treba celý proces od výberu KVP až po získanie, zdieľanie a overenie mikroosvedčenia.

4 Čo by sme na Slovensku mohli urobiť

Slovensko už vytvorilo významnú časť regulačných, inštitucionálnych a infraštruktúrnych podmienok. Ďalšou úlohou preto nie je budovať jednotlivé prvky izolovane, ale prepájať ich do funkčného ekosystému. Aktuálny stav pritom ukazuje, že medzi **otvorené otázky** stále patria najmä:

- **kapacity poskytovateľov na návrh a tvorbu kvalitných KVP vedúcich k mikroosvedčeniam,**
- **praktická implementácia kvality,**
- **povedomie a uznávanie zo strany zamestnávateľov,**
- **interoperabilita**.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

4.1 Naše odporúčania v 3 krokoch

Krok 1. Prejsť od nastavenia pravidiel k praktickej implementácii

Podporiť poskytovateľov KVP praktickými metodikami, nástrojmi, príkladmi dobrej praxe a rozvojom kompetencií potrebných na navrhovanie, poskytovanie, hodnotenie a vydávanie kvalitných, overiteľných a aj prenositeľných mikroosvedčení. Osobitnú pozornosť a podporu venovať menším poskytovateľom, pre ktorých môže byť zavedenie celého procesu kapacitne a technicky náročnejšie.

Krok 2. Prepojiť vzdelávaciu ponuku s reálnym dopytom a uznávaním

Systematicky zapájať zamestnávateľov, sektorových aktérov a poskytovateľov nielen ako konečných používateľov mikroosvedčení, ale aj do procesu identifikovania potrebných kompetencií a tvorby KVP. Súčasne budovať ich schopnosť porozumieť výhodám a účelu mikroosvedčení, overovať ich a využívať ich pri nábore, rozvoji zamestnancov a uznávaní kompetencií.

Krok 3. Budovať funkčný ekosystém mikroosvedčení

Rozvíjať riešenia, ktoré umožnia KVP vedúce k mikroosvedčeniam jednoducho nájsť, získať, uchovať, zdieľať, overiť, uznať a kombinovať. Slovenské riešenia pritom od začiatku prepájať s európskymi štandardmi a infraštruktúrou tak, aby mikroosvedčenie nebolo konečným bodom jednej vzdelávacej aktivity, ale mohlo sa stať súčasťou ďalšej vzdelávacej alebo kariérnej cesty.

Nestačí mikroosvedčenia vydávať. Ich reálnu hodnotu vytvára až funkčný ekosystém, v ktorom aktéri rozumejú tomu, čo mikroosvedčenia dokladajú, dôverujú spôsobu ich získania a overenia a dokážu ich využívať.

5 Použité zdroje

[1.] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. (2022). Odporúčanie Rady z 16. júna 2022 o európskom prístupe k mikroosvedčeniam pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť (2022/C 243/02). Úradný vestník EÚ, C 243, 10–25. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32022H0627(02)

[2.] NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. (2024). Zákon č. 292/2024 Z. z. o vzdelávaní dospelých a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zbierka zákonov SR. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2024/292

[3.] EUROPEAN COMMISSION. Európsky kvalifikačný rámec (EKR). Europass [online]. [cit. 2026-08-12]. Dostupné na: https://europass.europa.eu/sk/european-qualifications-framework-eqf

[4.] MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SR. Slovenský kvalifikačný rámec a Národná sústava kvalifikácií [online]. [cit. 2026-08-12]. Dostupné na: https://www.minedu.sk/slovensky-kvalifikacny-ramec-a-narodna-sustava-kvalifikacii/

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202


blockEd